

Jeļena Blavatska "Atslēga uz Teosofiju"

5. daļa: Teosofijas pamatmācības

5. daļas 2. nodaļa: Vai ir nepieciešams lūgties?

Jautātājs. Vai tu tici lūgšanai un vai tu lūdzies?

Teosofs. Nē. Tā vietā, lai runātu, mēs rīkojamies.

Jautātājs. Tu pat nepiedāvā lūgšanas Absolūtajam Principam?

Teosofs. Kāpēc mums tas jādara? Būdami ļoti aizņemti cilvēki, mēs diez vai varam atļauties tērēt laiku, vēršoties pie verbālām lūgšanām tīrā abstrakcijā. Nezināmais pieļauj tikai saikni starp savām daļām, bet neeksistē nekādās galīgās attiecībās. Redzamā Visuma eksistence un parādības ir atkarīgas no tā mijiedarbojošajām formām un to likumiem, nevis no lūgšanām un tiem, kas lūdzas.

Jautātājs. Vai tu nemaz netici lūgšanas efektivitātei?

Teosofs. Mēs neticam lūgšanai, kas ir iegaumēta, daudzvārdīga un atkārtota tikai ārēji, ja ar lūgšanu jūs domājat ārēju lūgumu, kas adresēts nezināmam Dievam, kuru svinīgi tronī iecēluši jūdi un popularizējuši farizeji.

Jautātājs. Vai ir vēl kāda cita veida lūgšana?

Teosofs. Protams; mēs to saucam par gribas lūgšanu, un tā drīzāk ir iekšēja pavēle, nevis lūgums.

Jautātājs. Tad kam tu lūdzies?

Teosofs. Mūsu "Tēvam Debesīs" - viņa ezotēriskajā izpratnē.

Jautātājs. Vai tas ir kaut kas atšķirīgs no tā, ko ar šo jēdzienu saprot teoloģijā?

Teosofs. Pilnīgi noteikti. Okultists vai teosofs uzrunā savu Tēvu, kurš ir slepenībā (izlasiet un mēģiniet saprast Mateja evaņģēlija sestās nodaļas sesto pantu), nevis ekstrakosmisko un tāpēc ierobežoto Dievu; un šis "Tēvs" ir pašā cilvēkā.

Jautātājs. Tad tu katru cilvēku padari par sava veida dievu?

Teosofs. Lūdzu, saki "Dievs", nevis "kaut kāds dievs". Mūsu izpratnē iekšējais cilvēks ir vienīgais Dievs, ko mēs varam pazīt. Un kā gan varētu būt citādi? Ja mēs pieņemam savu postulātu, ka Dievs ir bezgalīgs, visuresošs Princips, tad kā cilvēks var izvairīties no pilnīgas Dievišķā caurstrāvošanas un atrašanās tajā? Mēs saucam savu "Tēvu Debesīs" par to dievišķo būtību, ko mēs apzināmies sevī, savā sirdī un garīgajā apziņā, un kam nav nekāda sakara ar antropomorfo Dieva jēdzienu, ko mēs varam radīt savās fiziskajās smadzenēs vai to iztēlēt: "Vai jūs nezināt, ka jūs esat Dieva templis un ka Dieva Gars mājā jūsos?" [1] Bet

Jeļena Blavatska "Atslēga uz Teosofiju"

5. daļa: Teosofijas pamatmācības

5. daļas 2. nodaļa: Vai ir nepieciešams lūgties?

lai neviens antropomorfizē šo esenci, kas mīt mūsos. Lai neviens teosofs, ja viņš vēlas turēties pie dievišķās, nevis cilvēciskās patiesības, nesaka, ka šis "Dievs, kas ir slepenībā", klausās tikai konkrētu cilvēku vai atšķiras no ierobežotā cilvēka vai no bezgalīgās būtības – jo viss ir viens. Un lūgšana, kā tikko tika atzīmēts, nav lūgums. Tā drīzāk ir sakraments, okults process, kurā ierobežotas un nosacītas domas un vēlmes, kas nav piemērotas absolūtā gara, kas ir beznosacījuma, uztverei, tiek pārvērstas garīgās pavēlēs un gribā; un šo procesu sauc par "garīgo transmutāciju". Mūsu dedzīgo tieksmju spēks pārveido lūgšanu par "filozofa akmeni" jeb to, kas pārvērš svinu zeltā. Vienīgā viendabīgā būtība, mūsu "apzinātā lūgšana", kļūst par aktīvu vai radošu spēku, radot sekas saskaņā ar mūsu gribu.

Jautātājs. Vai jūs sakāt, ka lūgšana ir okults process, kas rada fiziskus rezultātus?

Teosofs. Jā. Gribasspēks kļūst par dzīvu spēku. Bet bēdas tiem okultistiem un teosofiem, kuri, tā vietā, lai iznīcinātu zemākā personīgā ego vai fiziskā cilvēka vēlmes un pievērstos savam augstākajam Garīgajam Es, iegremdējušies atma-budhi gaismā – "ne mana, bet Tava griba lai notiek", –, raidīs gribasspēka viļņus savtīgiem vai zemiskiem mērķiem! Jo tā ir melnā maģija, negantība un garīga burvestība. Diemžēl tas viss ir mūsu kristīgo valstsvīru un ģenerāļu iecienītākā nodarbe, it īpaši, ja pēdējie sūta divas armijas, lai nogalinātu viens otru. Viņi visi, pirms darba uzsākšanas, ķeras pie šāda veida burvestībām, veltot lūgšanas vienam un tam pašam Kungam, lūdzot Viņu palīdzēt viņiem pārgriezt ienaidnieku rīkles.

Jautātājs. Dāvids lūdza Kungu Cebaotu, lai Viņš viņam palīdzētu sakaut filistiešus un nogalināt sīriešus un moābiešus. "Un Tas Kungs pasargāja Dāvidu, lai kurp vien viņš gāja." Šeit mēs vienkārši sekojam tam, ko atrodam Bībelē.

Teosofs. Protams. Bet, ja jau jūs, cik mums zināms, sevi saucat par kristiešiem, nevis par izraēliešiem vai ebrejiem, kāpēc jūs drīzāk nesekojat tam, ko saka Kristus? Un viņš skaidri pavēl jums neievērot likumus, ko "teikuši senie", tas ir, Mozus, bet aicina jūs darīt tā, kā viņš saka, un brīdina, ka visi, kas ņem zobenu, no zobena ies bojā. Kristus jums deva vienu lūgšanu, no kuras jūs pārvērtāt mēles mežģi un lielīšanās priekšmetu, un kuru neviens nesaprot, izņemot īstus okultistus. Tajā jūs sakāt frāzi, kas jums ir zaudējusi savu nozīmi un ir kļuvusi mirusi "un piedod mums mūsu parādus, tā kā arī mēs piedodam saviem parādniekiem", ko tu nekad nedari. Turklāt viņš tevi mācīja mīlēt savus ienaidniekus un darīt labu tiem, kas tevi ienīst. Un tas noteikti nebija "maigs sludinātājs no Nācaretes", kas jūs mācīja lūgt savam "Tēvam" par slepkavību un uzvaru pār jūsu ienaidniekiem! Tāpēc mēs noraidām to, ko jūs saucat par "lūgšanām".

Jautātājs. Bet kā jūs izskaidrojat universālo faktu, ka visas tautas un ļaudis ir lūguši Dievu vai dievus un pielūguši tos? Daži ir pielūguši dēmonus un ļaunos garus un mēģinājuši tos nomierināt, taču tas tikai pierāda ticības universālumu lūgšanas efektivitātei.

Teosofs. Tas izskaidrojams ar jau minēto faktu, ka lūgšanai ir arī citas nozīmes, ne tikai tās, ko tai piešķir kristieši. Tā nenozīmē tikai lūgšanu vai lūgumu, bet senatnē tā nozīmēja drīzāk pavēli un aicinājumu. Hinduistu mantrai jeb ritmiski skandētai lūgšanai ir tieši šāda nozīme, jo brahmaņi uzskatīja sevi par

Jeļena Blavatska "Atslēga uz Teosofiju"

5. daļa: Teosofijas pamatmācības

5. daļas 2. nodaļa: Vai ir nepieciešams lūgties?

pārākiem par parastajām dēvām jeb "dieviem". Lūgšana var būt gan piesaukšana, gan ļaunprātīga burvestība un pat lāsts (kā divu armiju gadījumā, kas vienlaikus lūdz savstarpēju iznīcināšanu), gan svētība. Un tā kā lielākā daļa cilvēku ir ļoti savtīgi un lūdzas tikai par sevi, lūdzot, lai viņiem tiktu dota "dienišķā maize", nevis strādātu tās labā, un lūdzot Dievu neievest viņus "kārdināšanā", bet gan atbrīvot viņus (tikai tos, kas lūdzas) no ļauna, tad šāda lūgšana rada divkārši kaitīgu rezultātu: a) tā nogalina cilvēkā spēju palauties uz sevi; b) tā viņā attīsta vēl vardarbīgāku egoismu un egocentrismu nekā tā, kas viņam piemīt pēc dabas. Es atkārtoju, ka mēs ticam "kopbūtībai" un vienlaicīgai rīcībai saskaņā ar mūsu "Tēvu, kas ir slepenībā", un reti ekstatiskas svētlaimes brīžiem, mūsu augstākās dvēseles saplūšanai ar universālo esenci, kurā tā tiek piesaistīta savam avotam un centram – stāvoklim, ko dzīves laikā sauc par samadhi, bet pēc nāves – nirvānai. Mēs atsakāmies lūgt radītas ierobežotas būtnes – t.i., dievus, svētos, eņģeļus un tamlīdzīgas, jo uzskatām to par elkdievību. Iepriekš minēto iemeslu dēļ mēs nevaram lūgt ABSOLŪTU; tāpēc cenšamies aizstāt neauglīgas un bezjēdzīgas lūgšanas ar cienīgiem un auglīgiem darbiem.

Jautātājs. Kristieši to sauktu par lepnumu un zaimošanu. Vai viņi kļūdās?

Teosofs. Pilnīgi noteikti. Tieši viņi, gluži pretēji, izrāda sātānisku lepnumu savā pārliecībā, ka Absolūtais vai Bezgalīgais, pat ja pastāvētu iespēja, ka pastāv kaut kādas attiecības starp nosacīto un beznosacījuma pasauli, labprāt uzklautu katru muļķīgu vai savtīgu lūgšanu. Un atkal tieši viņi patiesībā zaimo, mācot, ka vizinot un visvarenam Dievam ir vajadzīgas izteiktas lūgšanas, lai zinātu, kas jādara! Un mūsu nostāju apstiprina gan Buda, gan Jēzus, ja mēs tos saprotam ezotēriski. Pirmais saka: "Neprasi neko no bezpalīdzīgajiem dieviem – nelūdzies, bet drīzāk rīkojies, jo pati tumsa neizklīdīs. Neprasi neko no klusuma, jo tas nevar ne runāt, ne klausīties." Un otrs – Jēzus – iesaka: "Un visu, ko jūs lūgsiet Manā vārdā, Es to darīšu." Protams, šis citāts, uztverts burtiski, ir pretrunā ar mūsu apgalvojumiem. Bet, ja mēs to saprotam ezotēriski, pilnībā izprotot vārda "Kristus" nozīmi, kas pārstāv atma-budhi-manas, Augstāko Es, tad viss nonāk līdz šim: vienīgais Dievs, kuru mums jāatzīst un kuram mums jālūdzas (vai drīzāk jārikojas saskaņā ar viņu), ir Dieva Gars, kura templis ir mūsu ķermenis, kur viņš mīt.

[1] - (1. Kor. 3:16) Teosofiskajā literatūrā bieži vien ir pretrunīgi apgalvojumi par Kristus principu cilvēkā. Daži to sauc par sesto principu (budhi), citi par septīto (ātman). Ja kristīgie teosofi vēlas lietot šīs izpausmes, tad lai viņi to dara filozofiski pareizi, sekojot analogijai ar senās Gudrības reliģijas simboliem. Mēs sakām, ka Kristus ir ne tikai viens no trim augstākajiem principiem, bet visi trīs tiek uzskatīti par Trīsvienību. Šī Trīsvienība pārstāv Svēto Garu, Tēvu un Dēlu, kas atbilst abstraktam, diferencētam un iemiesotam garam. Filozofiski Krišna un Kristus ir viens un tas pats princips tā trīskāršajā izpausmes aspektā. Bhagavadgītā mēs atrodam Krišnu sevi dēvējam par atmanu, abstraktu garu un kṣetradžņu, Augstāko jeb reinkarnējošo Es, un Visuma Es. Visi šie vārdi, pārnesti no Visuma uz cilvēku, atbilst atmai, budhi un manasam. Anugita ir pilna ar tām pašām doktrīnām.